

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžf/65/2012
Identifikačné číslo spisu:	1004116314
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Ida Hanzelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:1004116314.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Jozefa Milučkého, v právnej veci žalobcov 1/ Q. O., S., zastúpeného JUDr. Jozefom Ujom, advokátom, CHARGE DAVOUÉ UJJ s.r.o., Legionárska 14, Trenčín, 2/ S. S., T., 3/ Q. B., O., oboch zastúpených JUDr. Milanom Válašikom, advokátom, Advokátska kancelária Válašik & Partners, s.r.o., Ul. 29. augusta 5, Bratislava, 4/ Q. N., R., proti žalovanému Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, so sídlom Vázovova 2, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. 12599/04-1410 zo 16. júla 2004, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/297/04-88, 2S/167/05, 1S/225/04 zo 04. apríla 2012 (spojené veci), takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/297/04-88, 2S/167/05, 1S/225/04 zo dňa 04. apríla 2012 p o t v r d z u j e .

Žalovaný j e p o v i n ý zaplatiť žalobcom v 2. a 3. rade, S. S. a Q. B., náhradu trov odvolacieho konania v sume 161,75 eur na účet ich právneho zástupcu JUDr. Milana Válašika do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“, príp. „prvostupňový súd“) podľa § 250j ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 12599/04-1410 zo 16. júla 2004 ako aj rozhodnutie Colného úradu Bratislava (ďalej len „colný úrad“) zn. 1787/2002-520110/5-35 z 22. januára 2004 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobcom priznal náhradu trov konania.

Žalovaný vyššie uvedeným rozhodnutím v rámci odvolacieho konania potvrdil rozhodnutie Colného úradu Bratislava zn. 1787/2002-520110/5-35 z 22. januára 2004 a odvolania podané v tejto veci žalobcami 1/ až 4/ zamietol. Uvedeným prvostupňovým rozhodnutím colného úradu bol žalobcom 1/ až

4/ a právnickej osobe S.C. IMIROM TRANS S.R.L. vymeraný colný dlh vzniknutý podľa § 198 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „colný zákon“) ako spoločným a nerozdielnym dlžníkom podľa § 198 ods. 3 písm. b) colného zákona v spojení s § 208 colného zákona vo výške 8 005 811,- Sk (265 744,24 eur). Uvedený colný dlh mal podľa prvostupňového rozhodnutia vzniknúť dňa 18.11.2000 nezákonným odňatím tovaru spod colného dohľadu podľa § 198 ods. 1 colného zákona. Prepravovaný bol tovar s obchodným pomenovaním DONESTOS - CLUJ, nesprávne deklarovaný ako čistiaci roztok pre potravinársky priemysel namiesto clu podliehajúceho etylalkoholu.

Krajský súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že žalovaný ustálil skutkový stav tak, že dňa 18.11.2000 prepravila rumunská právnická osoba S.C. IMIROM TRANS S.R.L., na územie Slovenskej republiky 24 tisíc litrov tovaru s obchodným pomenovaním „DONESTOS-CLUJ“, deklarovaný ako čistiaci roztok pre potravinársky priemysel. Tovar bol dopravcom na pohraničnom colnom úrade riadne prihlásený a bol prepustený do colného režimu tranzit. Dovážaná látka bola nesprávne zatriedená ako povrchový prípravok, išlo o preparát na báze rafinovaného etylalkoholu, a teda bol to tovar podliehajúci dovoznému clu, ktorý bol podľa zistení colných orgánov konaním žalovaných 1/ až 4/ nezákonne odňatý spod colného dohľadu. Z uvedeného dôvodu bol žalobcom a spoločnosťou S.C. IMIROM TRANS S.R.L. preskúmaným prvostupňovým rozhodnutím colného úradu oznámený colný dlh vo výške 8 005 811,- Sk. Z rozhodnutia colného úradu a druhostupňového správneho rozhodnutia žalovaného vyplýva, že colný dlh mal vzniknúť dňa 18.11.2000 spôsobom uvedeným v § 198 ods. 1 colného zákona č. 180/1996 Z. z. účinného v čase vzniku colného dlhu. Krajský súd poukázal na obsah odôvodnení preskúmaných rozhodnutí oboch stupňov, že správny orgán vykonal dokazovanie zaobstaraním si listinných dôkazov - výpovedí colníkov (žalobcov 1/ až 4/) urobených pred Krajským úradom vyšetrovania PZ Nitra a v odôvodnení rozhodnutia podrobne popísal výpovede Q. B., S. S., Q. O. a Q. N., všetko colníkov, ktorí vypovedali pred vyšetrovateľom ako svedkovia, pričom neskôr, po vznesení obvinenia viacerí z nich vypovedať odmietli, resp. svojimi výpoveďami popreli predchádzajúce tvrdenia (napr. Q. B.). Q. O. odmietol akúkoľvek spojitosť s nezákonnými dovozmi tovaru. V prvostupňovom rozhodnutí colný úrad uzavrel, že colníci si museli byť vedomí toho, že nezaevidovaním tovaru do registra odoslaného tovaru spôsobia možnosť odňatia tovaru spod colného dohľadu. Colný úrad ďalej uviedol, že v danej veci je nesporné, že existujú aj ďalší dlžníci, ktorí odňali tovar colnému dohľadu a ktorí sa toho zúčastnili, pričom polícia obvinila niekoľko ďalších osôb z trestného činu, avšak týmto osobám dosiaľ vina nebola preukázaná a colné orgány nedisponujú dôkazmi oprávňujúcimi voči nim začať konanie.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na znenie ust. § 198 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. a) až d) colného zákona č. 180/1996 Z. z. v spojení s § 208 citovaného zákona a s poukazom na časovú pôsobnosť colného zákona vyplývajúcu z intertemporálneho ust. § 458 ods. 1 zákona č. 238/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého na konania začaté pred 1. júlom 2001 sa použijú doterajšie predpisy, sa odvolal na svoje skoršie rozhodnutia vyslovujúce právny názor, že okolnosti vzniku colného dlhu je možné posúdiť len podľa zákona platného a účinného v čase vzniku colného dlhu, teda podľa colného zákona č. 180/1996 Z. z. Odvolávajúc sa na princípy právneho štátu, právnej istoty a zákaz retroaktivity právnej normy krajský súd konštatoval, že aj keď správne konanie na vymedzenie colného dlhu začalo počas účinnosti zákona č. 238/2001 Z. z., po 1. júli 2001, bolo potrebné okolnosti vzniku colného dlhu a z toho vyplývajúce povinnosti zainteresovaných osôb posúdiť podľa colného zákona č. 180/1996 Z. z. Pre úplnosť krajský súd dodal, že colný dlh vzniká fakticky, priamo nastaním zákonom predpokladaných skutočností (§ 198 ods. 2 colného zákona č. 180/1996 Z. z.) a rozhodnutie colného úradu túto skutočnosť iba deklaruje, pričom toto rozhodnutie má deklaratórny charakter aj v časti určenia dlžníkov.

Krajský súd vzhľadom k tomu, že správne orgány oboch stupňov vychádzali v podstate len z výpovedí žalobcov 1/ až 4/ získaných/urobených v rámci trestného konania, sa stotožnil s poukazom žalobcov na súvislosť trestného konania vedeného proti žalobcom a preskúmaného správneho konania s tým, že prípadné rozhodnutie vydané v trestnom konaní má význam aj pre žalobou napadnuté správne konanie. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na skutočnosť, že do vynesenia napadnutého rozsudku nebol v trestnom konaní vydaný právoplatný odsudzujúci alebo oslobodzujúci rozsudok, pričom existujú len dve

uznesenia; uznesenie Špeciálneho súdu v Pezinku zo dňa 04.07.2007, ktorým bola obžaloba vo veci žalobcov 1/ až 4/ odmietnutá a vrátená prokurátorovi, a uznesenie Špecializovaného trestného súdu Pezinok sp. zn. BB-3T/21/2011 zo dňa 01.12.2011, ktorým súd opätovne odmietol obžalobu a vrátil vec prokurátorovi.

Za dôvodnú považoval krajský súd taktiež námietku žalobcov ohľadne potreby preukázania vedomosti odňatia tovaru spod colného dohľadu. Podľa krajského súdu s poukazom na § 198 ods. 3 písm. b) colného zákona č. 180/1996 Z. z. musí byť v prípade žalobcov preukázaná ich vedomosť o tom, že sa tovar odníma spod colného dohľadu, preto bolo na žalovanom, aby preukázal, že žalobcovia v postavení colného orgánu si boli vedomí odňatia tovaru spod colného dohľadu. Krajský súd ďalej rozviedol, že povinnosťou žalovaného bolo aj uviesť, ktorú konkrétnu povinnosť uvedenú v konkrétnom ustanovení colného zákona žalobcovia ako colníci porušili. Podľa názoru krajského súdu v tomto smere nie je postačujúca úvaha správneho orgánu, že žalobcovia si ako colníci museli byť vedomí toho, že nezaevidovaním tovaru do registra odoslaného tovaru spôsobia možnosť odňatia tovaru spod colného dohľadu. Podľa prvostupňového súdu vedomosť o odňatí tovaru spod colného dohľadu musí byť jednoznačná, nepostačuje možnosť takejto vedomosti, pričom krajský súd zároveň nevylučuje, že takéto konanie môže byť dôvodom pre vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti, avšak pre oznámenie colného dlhu musí byť vedomosť colníka o odňatí tovaru spod colného dohľadu preukázaná jednoznačne.

K spôsobu získavania dôkazov a podkladov pre prvostupňové rozhodnutie o určení colného dlhu a určenia okruhu dlžníkov krajský súd uviedol, že zápisnice o výsluchoch získané z trestného spisu môžu byť použité ako dôkaz v správnom konaní, pokiaľ sú ale spochybnené neskoršími výsluchmi, mal by správny orgán svoje tvrdenia podložiť aj inými dôkazmi. Prvostupňový súd zároveň poukázal na skutočnosť, že ďalším uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok sp. zn. BB- 3T/21/2011 zo dňa 01.12.2011 tento súd opätovne odmietol obžalobu a vec vrátil prokurátorovi. Z uvedeného pre krajský súd vyplynulo, že správne orgány založili zistený skutkový stav na pochybných dôkazoch, ktoré boli vykonané čiastočne nezákonne a sú vnútorne rozporné. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že z obsahu spisu je tiež známa informácia o tom, že neexistuje všeobecne záväzný právny predpis ani interný predpis, ktorý by upravoval technologický postup colníkov do tej miery, že by určoval povinnosti pre colníka na pracovisku dovoz a colníka na pracovisku kancelária a najmä vzťah medzi ich povinnosťami. Súd v zhode s názorom žalobcov uviedol, že závery správneho konania by sa nemali dostať do rozporu so závermi trestného konania.

Krajský súd v priebehu konania prostredníctvom Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Rumunsku zistil, že právnická osoba S.C. IMIROM TRANS S.R.L. zanikla bez právneho nástupcu a bola vymazaná z príslušného obchodného registra.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f) OSP a navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Podľa žalovaného napadnuté rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď akceptoval námietku žalobcov ohľadne súvislosti medzi prebiehajúcim trestným stíhaním voči ich osobám (pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestného činu porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou v súbehu s trestným činom skrátenej dane a poistného formou účasti a z trestného činu podplácania) a medzi preskúvaným správnym konaním o vymeraní colného dlhu.

Žalovaný nesúhlasí s názorom, že pri rozhodovaní prvostupňový správny orgán vychádzal len z výsluchov žalovaných realizovaných pred vznesením obvinenia a získaných z trestného spisu, ale aj z dôkazov zadovážených vlastnou činnosťou, pričom poukázal na skúmanie vstupu vozidiel prepravujúcich etylalkohol na colné územie a výstupu z neho colnými orgánmi, zisťovanie okolností

nekonania žalobcov pri potrebnej evidencii tovaru jeho nezaevidovaním v zodpovedajúcej elektronickej evidencii - z registra odoslaného tovaru, zistenie skutočnosti, že predmetné motorové vozidlo vystúpilo z colného územia Slovenskej republiky prázdne bez prepravovaného inkriminovaného tovaru.

Pre účely zistenia skutkového stavu potrebného na určenie zodpovednosti žalobcov za odňatie tovaru spod colného dohľadu, žalovaný považuje výpovede žalobcov v postavení svedkov získané v rámci ich výsluchu pred začatím trestného stíhania vznesením obvinenia za vierohodné dôkazy, nakoľko výpovede žalobcov a ostatných osôb v trestnom konaní svojím obsahom korešpondovali a zodpovedali administratívnou spoluprácou celkovo zistenému skutkovému stavu ohľadne pohybu predmetného tovaru ako i preverovaním nedostatkov pri výkone služby žalobcov ako colníkov. Skutočnosť, že pri výsluchoch vykonaných orgánmi činnými v trestnom konaní neboli dodržané procesné práva žalobcov (napr. výsluch bez prítomnosti advokáta), prípadne, že po vznesení obvinení odvolali svoje výpovede, resp. tieto sa nezhodovali s ich prvými výpoveďami, nemá podľa žalovaného vplyv na ich použiteľnosť v správnom konaní a taktiež to neznamena, že sú nepravdivé a nové výpovede, že sú pravdivé. Žalovaný zmenu v obsahu výpovedí žalobcov po vznesení obvinení pripisuje ich snahe vyhnúť sa trestnoprávnej a administratívno-právnej zodpovednosti.

Žalovaný nesúhlasí s názorom, že výsledok trestného konania je vo vzťahu k preskúmanému správnomu konaniu predbežnou otázkou, o ktorej si správny orgán nemôže urobiť úsudok a od právoplatného oslobodzujúceho alebo odsudzujúceho rozhodnutia vyneseneho v trestnom konaní závisí výsledok preskúmaného správneho konania. Podľa žalovaného colné konanie je samostatným konaním, nezávislým od výsledku trestného konania vedeného voči žalobcom pre totožné skutky.

Podľa žalovaného skutkové a právne okolnosti vzniku colného dlhu i právna kvalifikácia žalobcov ako solidárnych dlžníkov je podrobne vysvetlená v odôvodnení napadnutých rozhodnutí. Z uvedených dôvodov a s poukazom na teóriu správneho práva, nemožno považovať trestné konanie proti žalobcom za konanie o predbežnej otázke vo vzťahu ku konaniu o vymeraní colného dlhu. Žalovaný má za to, že právoplatné odsudzujúce alebo oslobodzujúce rozhodnutie súdu vynesene v trestnom konaní nemá žiaden vplyv na zodpovednosť dlžníka za colný dlh. Žalovaný dôvodí, že colné orgány v správnom konaní neposudzujú vinu účastníkov konania (v tomto prípade žalobcov), ale ich zodpovednosť podľa colného zákona. Colný dlh vznikol v predmetnom prípade priamo zo zákona okamihom odňatia tovaru spod colného dohľadu. Žalobcovia boli ako dlžníci právne kvalifikovaní podľa § 198 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1996 Z. z. ako osoby, ktoré sa na nezákonnom odňatí tovaru spod colného dohľadu zúčastnili a boli si vedomí alebo si mali byť vedomí, že tovar sa odníma spod colného dohľadu. Participáciu žalobcov na nezákonnom odňatí tovaru spod colného dohľadu a ich vedomosť o tejto skutočnosti, podľa názoru žalovaného, colné orgány v konaní dostatočne preukázali.

Žalovaný nesúhlasí ani s právnym názorom krajského súdu o nepreukázaní dostatočného poučenia žalobcov o ich povinnostiach vyplývajúcich z interných predpisov Colného riaditeľstva SR a s tým spojenej namietanej záväznej povinnosti žalobcov vykonať kontrolu odobratím vzoriek z predmetného tovaru, ktorého odňatím spod colného dohľadu vznikol colný dlh ako i nutnosťou jednoznačného preukázania vedomosti žalobcov o tom, že sa ich konaním alebo nekonaním určitý tovar odníma spod colného dohľadu. Podľa žalovaného žalobcovia v prvom rade boli povinní predmetný tovar riadne prejednať v colnom konaní, príslušné údaje riadne a pravdivo zaniest do elektronickej evidencie a zároveň vystaviť príslušné colné doklady potrebné pre realizáciu colného režimu, do ktorého bol predmetný tovar navrhnutý. Z dikcie § 198 ods. 3 písm. b) colného zákona žalovaný odvodzuje, že nie je potrebné, aby si žalobcovia boli vedomí toho, že tovar sa odníma spod colného dohľadu, ale postačuje, že si „mali byť vedomí, že sa tovar odníma spod colného dohľadu“. Nezákonnosť odňatia tovaru spod colného dohľadu podľa žalovaného znamená, že s tovarom bolo nakladané v rozpore s právnymi predpismi, ktoré nakladanie s ním upravujú, pričom samotné vedomie alebo možnosť vedomia skutočnosti, že tovar sa odníma spod colného dohľadu, nie je možné odvodzovať len zo znalosti interných predpisov vydaných Colným riaditeľstvom SR. Odvolávajú sa na výsledky vykonaného dokazovania v rámci trestného ako i správneho konania žalovaný má za to, že žalobcovia S. S. i Q. B. poskytli vedomú pomoc pri prestupe motorových vozidiel prepravujúcich chemickú látku (etylalkohol) s

obchodným označením „DONESTOS CLUJ“ cez colnú hranicu Slovenskej republiky, spolupracovali na zničení dokladov preukazujúcich vstup prepravovaného tovaru na colné územie a zabezpečili, aby tento tovar nebol evidovaný v príslušnej elektronickej databáze - v registri odoslaného tovaru. Podľa žalovaného žalobcovia museli vedieť, že nezapísanie tovaru do registra odoslaného tovaru, rovnako ako akékoľvek iné neštandardné postupy pri výkone služby počas colného prejednávania určitého tovaru nie sú správne a môžu mať za následok nezákonné odňatie tovaru spod colného dohľadu. Žalovaný námietku žalobcov o neexistencii ich povinnosti odoberať vzorky z prepravovaného tovaru považuje za bezpredmetnú, nakoľko pre vyvodenie zodpovednosti za colný dlh je irelevantné, či žalobcovia - dlžníci poznali presné chemické zloženie tovaru, ktorý napomáhali odňať spod colného dohľadu. Podľa žalovaného ich zodpovednosť za podieľanie sa na nezákonnom odňatí tovaru nezávisí od druhu a množstva tovaru, ktorý bol nezákonne odňatý.

III.

Žalobcovia v 2. a 3. rade, S. S. a Q. B., vo vyjadrení k odvolaniu navrhujú napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdiť. Dávajú do pozornosti skoršie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžf 10/2010 z 19. mája 2010 a sp. zn. 8Sžf 19/2011 z 22. marca 2012, ktorými najvyšší súd v odvolacom konaní v obdobných prípadoch, týkajúcich sa žalobcov, potvrdil rozsudky krajského súdu zrušujúce správne rozhodnutia oboch stupňov a vracajúce vec na ďalšie konanie.

Žalobcovia zároveň poukazujú na dôvody vrátenia veci prokurátorovi na základe uznesenia Špeciálneho súdu v Pezinku č. k. BB-3Tš/32/2006 zo 4. júla 2007, „žaloba musí presne špecifikovať, ktorí obvinení presne aké ustanovenia Colného zákona svojim konaním porušili a nemôže len všeobecne uviesť odkaz na paragraf zákona. Navyše povinnosti uložené v ustanoveniach Colného zákona uvedené v obžalobe, ktoré mali porušiť obvinení sa týkajú osôb akými sú napríklad osoby, ktoré prepravujú tovar, deklarant, dopravca, prepravca“. Podľa žalobcov Špeciálny súd jasne naznačuje, že ustanovenia o odňatí tovaru spod colného dohľadu nemožno ani teoreticky aplikovať na colníkov. Podľa názoru žalobcov, bolo povinnosťou colných orgánov preukázať, ktoré konkrétne povinnosti podľa colného zákona mali žalobcovia porušiť, pričom mali zároveň preukázať, že sa jednalo o konanie vedomé, nie nedbanlivostné, ktoré môže byť postačujúce pre prepustenie colníkov zo služobného pomeru, ale nie pre oznámenie colného dlhu. Žalobcovia spochybňujú skutkové zistenia colných orgánov, keďže tvrdenia žalovaného nasvedčujú možnému protiprávnemu konaniu zahraničných dovozcov a deklarantov, ktorí deklarovali režim tranzitu a tovar následne (možno) zostal na území SR, avšak vo vzťahu k žalobcom nič nepreukazujú.

Žalobcovia ďalej namietajú nedostatočné a nezrozumiteľné vysvetlenie vo vzťahu k aplikácii colných zákonov č. 180/1996 Z. z. a č. 238/2001 Z. z. v napadnutých správnych rozhodnutiach.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd podľa § 10 ods. 2 OSP, preskúmal v medziach odvolania napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§250ja ods. 2 OSP), pričom deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a jednohlasne dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Podľa § 250ja ods. 7 OSP, ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie, ktorého celý text v odôvodnení uvedie. Odvolací súd s poukazom na to, že v prejednávanej sp. zn. 4Sžf/65-67/2012 je totožnosť účastníkov konania, skutkový aj právny stav veci rovnaký, ako vo veci 4Sžf/50-51/2012, pričom v oboch veciach odvolací súd rozhodol v rovnaký deň. Odvolací súd preto odôvodňuje rozhodnutie v prejednávanej veci 4Sžf/65-67/2012 v súlade s § 250ja

ods. 7 OSP uvedením celého textu dôvodovej časti rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn.4Sžf/50-51/2012 s tým, že pokiaľ sa v dôvodoch uvádza právnická osoba S.C. MIDIAS EXIM.S.R.L., pre rozhodnutie v prejednávanej veci platí ako právnická osoba solidárne zaviazaná na úhradu colného dlhu S.C.IMRON TRANS S.R.L.

Dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu:

„V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods.1 OSP).

Podľa § 250i ods. 3 OSP na vady konania pred správnym orgánom sa prihliada, len ak vzniknuté vady mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd v medziach podaného odvolania preskúmal obsah súdneho a administratívneho spisu (v predloženom rozsahu) a dospel k záveru, že skutkové a právne závery krajského súdu sú vecne správne a preto je dôvod na potvrdenie odvolaním napadnutého rozsudku s doplnením nasledovných dôvodov odvolacieho súdu.

Predmetom súdneho konania v prejednávanej veci na základe podaných žalôb je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým bol (v spojení s prvostupňovým rozhodnutím) vymeraný a oznámený žalobcom ako solidárnym dlžníkom spolu s právnickou osobou S.C. MIDIAS EXIM. S.R.L. (v danom prípade S.C. IMRON TRANS S.R.L.) colný dlh podľa § 198 ods. 1 a § 198 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1996 Z. z., ktorý vznikol dňa 18. novembra 2000 nezákonným odňatím tovaru s obchodným pomenovaním „DONESTOS-PLUS CLUJ“ spod colného dohľadu.

Podľa § 2 písm. h) zákona č. 180/1996 Z. z. na účely tohto zákona sa rozumie colným dlhom povinnosť osoby zaplatiť príslušné dovozné clo, dane 3) a iné platby pri dovoze alebo v súvislosti s dovozom tovaru (colný dlh pri dovoze) alebo príslušné vývozné clo (colný dlh pri vývoze).

Podľa § 2 písm. o) zákona č. 180/1996 Z. z. na účely tohto zákona sa rozumie dlžníkom osoba, ktorej bola uložená povinnosť splniť colný dlh rozhodnutím colného orgánu.

Podľa § 198 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. colný dlh pri dovoze tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu, vzniká jeho nezákonným odňatím spod colného dohľadu.

Podľa § 198 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. colný dlh vznikne v okamihu odňatia tovaru spod colného dohľadu.

Podľa § 198 ods. 3 zákona č. 180/1996 Z. z. dlžníkom je

- a) osoba, ktorá tovar odňala spod colného dohľadu,
- b) každá osoba, ktorá sa na tomto odňatí zúčastnila a bola si vedomá alebo si mala byť vedomá, že tovar sa odníma spod colného dohľadu,
- c) každá osoba, ktorá získala alebo držala tovar odňatý spod colného dohľadu a v čase získania alebo uschovávanía si bola vedomá alebo si mala byť vedomá, že tovar bol odňatý spod colného dohľadu,
- d) osoba, ktorá má plniť povinnosti, ktoré vyplývajú z dočasného uskladnenia tovaru alebo z režimu, do ktorého bol tovar prepustený.

Podľa § 208 zákona č. 180/1996 Z. z. ak je za splnenie colného dlhu zodpovedných niekoľko osôb,

považujú sa za spoločných a nerozdielných dlžníkov.

Podľa § 270 zákona č. 180/1996 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, platia o colných priestupkoch a o konaní pred colnými orgánmi predpisy o priestupkoch 42) a o správnom konaní. 7)

Colným dlhom v zmysle zákona č. 180/1996 Z. z. bola chápaná povinnosť zaplatiť príslušné dovozné clo, dane a iné platby pri dovoze alebo v súvislosti s dovozom tovaru (v takom prípade išlo o colný dlh pri dovoze) alebo príslušné vývozné clo (v takom prípade išlo o colný dlh pri vývoze). Zvláštnou kategóriou colného dlhu pri dovoze bol colný dlh podľa § 198 zákona č. 180/1996 Z. z., ktorý vzniká nezákonným odňatím tovaru podliehajúceho dovoznému clu spod colného dohľadu.

Osobitosť colného dlhu pri nezákonnom odňatí tovaru spod colného dohľadu bola v spojení so zákonným vymedzením dlžníkov, keďže tento finančno-právny inštitút mal tiež sankčný charakter spočívajúci v postihnutí osôb zúčastnených na odňatí tovaru spod colného dohľadu. Dlžníkmi colného dlhu sa tak v prípade odňatia tovaru spod colného dohľadu stávajú aj subjekty, ktoré by inak (keby nedošlo k porušeniu zákona odňatím tovaru spod colného dohľadu) neboli nositeľmi povinnosti zaplatiť colný dlh.

Zákon č. 180/1996 Z. z. vymedzoval množinu dlžníkov colného dlhu pri nezákonnom odňatí tovaru spod colného dohľadu niekoľkými spôsobmi uvedenými v § 198 ods. 3. Colné orgány v prejednávanej veci určili dlžníkov podľa ustanovenia § 198 ods. 3 písm. b) ako osoby, ktoré sa na tomto odňatí zúčastnili a boli si vedomé alebo si mali byť vedomé, že tovar sa odníma spod colného dohľadu.

Formulácia definície dlžníka colného dlhu pri nezákonnom odňatí tovaru spod colného dohľadu podľa § 198 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1996 Z. z. by pri doslovnom výklade tohto ustanovenia mohla viesť k veľmi širokému poňatiu zodpovedných subjektov. Rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu sa v tomto smere už ustálila na názore, že v každom prípade musí byť preukázaná vedomosť osoby, ktorá sa na odňatí tovaru zúčastnila, o tom, že sa tovar odníma spod colného dohľadu, ktorá musí byť jednoznačná, a k tomu má správny orgán využiť ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) (ďalej len „Správny poriadok“) - rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 6Sžf/10/2010 z 19. mája 2010, tiež rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 8Sžf/19/2011 z 22. marca 2012.

Pretože podmienkou zodpovednosti osoby podľa § 198 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1996 Z. z. za colný dlh pri nezákonnom odňatí tovaru spod colného dohľadu bola jej vedomosť o tom, že sa tovar odníma spod colného dohľadu, nemožno tu hovoriť o objektívnej zodpovednosti, pretože vedomosť je rozumovou zložkou zavinenia (porovnaj § 5 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005, prípadne § 16 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon účinného v súčasnosti). Vôľová zložka zavinenia v ustanovení § 198 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1996 Z. z. absentuje, na vyvedenie zodpovednosti za colný dlh podľa tohto ustanovenia bolo preto postačujúce, ak osoba, ktorá sa na odňatí zúčastnila, vedela (bola si vedomá), že tovar sa odníma spod colného dohľadu, bez ohľadu na to, či odňatie chcela alebo s ním bola uzročená.

Ak teda žalovaný v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že colné orgány neskúmali mieru zavinenia jednotlivých účastníkov konania, nepostupovali v súlade so zákonom, pretože boli povinné preukazovať vedomosť žalobcov o tom, že tovar sa odníma spod colného dohľadu. Táto vedomosť nie je prezumovaná, a to ani v prípade, ak ide o colníkov. Odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že vedomosť o odňatí tovaru spod colného dohľadu sa musí vzťahovať na všetky znaky skutkovej podstaty odňatia tovaru spod colného dohľadu, vrátane tovaru, ktorý sa odníma. Nie je preto opodstatnené odvolacie tvrdenie žalovaného, ktorý považuje za irelevantné, či žalobcovia poznali tovar (chemické zloženie tovaru), ktorý bol nezákonne odňatý.

Zákonným predpokladom vzniku colného dlhu podľa § 198 zákona č. 180/1996 Z. z. bolo jeho nezákonné odňatie spod colného dohľadu (§ 198 ods. 1). Colný dlh teda vznikne odňatím tovaru spod colného dohľadu, ktoré sa uskutočnilo v rozpore so zákonom, t. j. pri ktorom bol porušený zákon v

niektorom ustanovení, príp. ustanoveniach. Prvostupňový colný orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že tovar nebol pri vstupe na územie Slovenskej republiky zaregistrovaný colnými orgánmi do registra odoslaného tovaru, pričom žalobcom a pribratému účastníkovi ako colníkom „bol dostatočne známy význam jednotlivých dokladov a ich obeh“. Colné orgány vo svojich rozhodnutiach neuviedli, ktoré konkrétne ustanovenia zákona žalobcovia a pribratý účastník porušili - ustálenie príslušných porušených povinností a ich právnej kvalifikácie pritom malo byť súčasťou výrokovvej časti rozhodnutia v záujme jeho zrozumiteľnosti (porovnaj § 47 ods. 2 Správneho poriadku). V dôsledku absencie uvedenia ustanovení zákona, ktoré boli konaním účastníkov porušené, sú rozhodnutia colných orgánov nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Nepostačuje preto argumentácia žalovaného v jeho odvolaní, že „aj bez akejkoľvek znalosti interných predpisov musí byť colníkovi zrejme, že ak sa po celý čas výkonu jeho služby každý tovar (...) zapisuje do príslušnej elektronickej evidencie (napr. register odoslaného tovaru) a on v jednom konkrétnom prípade alebo vo viacerých súvisiacich prípadoch takýto zápis nevykoná, napomáha tomu, aby takýto tovar unikol spod colného dohľadu“. Žalovaný mal nezákonnosť konania žalobcov - zúčastnenie sa na nezákonnom odňatí tovaru dostatočne preukázať a v rozhodnutí svoj záver riadne odôvodniť. Poukaz na zaužívanú prax, ba ani na ustanovenia interných predpisov, ak na ne neodkazuje zákon, nezodpovedá zisteniu, že odňatie tovaru spod colného dohľadu bolo nezákonné.

So záverom krajského súdu o zistení skutkového stavu colnými orgánmi, ktorý nie je dostačujúci pre riadne posúdenie veci, sa odvolací súd stotožňuje. Z obsahu rozhodnutí colných orgánov vyplýva, že dokazovanie vykonával len prvostupňový správny orgán, a to stanoviskami colných správ Rumunska a Maďarskej republiky, zisťovaním v evidenciách colných orgánov Slovenskej republiky a výpoveďami žalobcov urobenými pred Krajským úradom vyšetrovania Policajného zboru Nitra, ktorý v tom čase viedol trestné stíhanie vo veci. Rozhodujúca časť skutkových zistení - prakticky všetky skutkové zistenia vedúce k určeniu žalobcov ako dlžníkov colného dlhu - bola pritom získaná práve z výpovedí v trestnom konaní, ktoré vykonal správny orgán ako listinné dôkazy.

Úvaha žalovaného, že dôkaz získaný v trestnom konaní v rozpore s trestno-procesnými normami nie je nezákonne získaným dôkazom pre správne konanie (ak by preň boli splnené podmienky dokazovania určené v rámci správneho konania), je vo všeobecnej rovine nesprávna. Podľa § 34 ods. 1 Správneho poriadku na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. Podmienka zákonnosti dôkazných prostriedkov zakotvená v § 34 ods. 1 Správneho poriadku sa teda nevzťahuje len na ich súlad so Správnym poriadkom, ale s celým právnym poriadkom. Ak je dôkaz získaný v rozpore so zákonom, je nepoužiteľný a rozhodnutie oň nemožno opierať, a to aj vtedy, ak prípadne pôjde o dôkaz pravdivo vypovedajúci o skutkovom stave (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, sp. zn. 5 A 127/2002). Zásada voľného hodnotenia dôkazov podľa § 34 ods. 5 Správneho poriadku zároveň znamená, že správny orgán hodnotí dôkazy aj z hľadiska zákonnosti, a to bez ohľadu na ich pôvod.

Odvolací súd považuje žalobnú námietku žalobcu v 1. rade, že v predmetnom správnom konaní mal colný úrad vykonať ústne pojednávanie, za odôvodnenú so zreteľom na povahu veci (§ 21 ods. 1 Správneho poriadku), keďže závažnosť uloženého colného dlhu vzhľadom na jeho výšku bola mimoriadna a výsluch účastníkov konania a prípadných svedkov by bol žiaduci pre objasnenie veci. Treba preto prisvedčiť krajskému súdu, že v predmetnej veci mali byť zabezpečené aj iné dôkazy než z trestného spisu, aby bol skutkový stav zistený čo najúplnejšie. Nemožno prehliadnuť, že tovar, ktorý bol prepravovaný, sa nenašiel, jeho analýzu colné orgány Slovenskej republiky nevykonali a v tomto smere vychádzali z vyjadrenia orgánov Rumunska.

Čo sa týka odvolacej námietky žalovaného, že rozhodnutie v trestnom konaní vedenom proti žalobcom a pribratému účastníkovi za trestné činy, ktoré sa im kladú za vinu, nemá vplyv na ich zodpovednosť za colný dlh, najvyšší súd tejto úvahe pripisuje správnosť, nakoľko skutková podstata colného dlhu pri nezákonnom odňatí tovaru spod colného dlhu sa nezhoduje so skutkovými podstatami trestných činov, z ktorých sú žalobcovia obvinení, pričom aj účel vyvodzovania zodpovednosti za colný dlh nie je len a

primárne represívny, ale aj (a hlavne) fiškálny. To však nemohlo ovplyvniť záver o nezákonnosti rozhodnutí colných orgánov, ktoré vychádzali z nedostatočne zisteného skutkového stavu, ako aj z nesprávneho právneho posúdenia veci a ich rozhodnutia sú pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Práve žalovaný, ktorý sa v konaní o správnej žalobe proti jeho rozhodnutiu bráni poukazovaním na nesúvislosť konania o vymieraní colného dlhu s trestným stíhaním účastníkov, sa pritom spolu s prvostupňovým správny orgánom uspokojil so zadovážením zásadných skutkových zistení práve zo zápisníc o výsluchoch, ktoré boli vykonané v trestnom konaní, a ktoré boli aj protichodné, pričom v správnom konaní neboli účastníci konania vypočutí vôbec, ani v záujme odstránenia rozporov v ich výpovediach, resp. v záujme vysvetlenia príčin týchto rozdielov. Uvedený postup žalovaného odvolací súd považuje za závažné pochybenie, odôvodňujúce zrušenie rozhodnutia pre podstatnú vadu konania, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

Odvolací súd zistil, že ku krajským súdom konštatovanej požiadavke jednoznačného preukázania vedomosti žalobcov o odňatí tovaru spod colného dohľadu, je potrebné pridať ďalšiu významnú požiadavku kladenú na preskúmané správne rozhodnutia vo vzťahu k určení výšky colného dlhu, a síce požiadavku materiálnej pravdy viažúcu sa k riadnemu zisteniu skutočností preukazujúcich jednoznačnú identifikáciu tovaru, ktorá je potrebná pre určenie cla, colnej prirážky a vyrubenie nepriamych daní z dovozu tovaru. Odvolací súd považuje za dôvodnú výhradu žalobcov v 2. a 3. rade uvedenú v žalobe, ktorí považovali rozhodnutia colných orgánov za nepreskúmateľné, pretože z nich nebolo jasné, ako žalovaný dospel k záveru o sume 8 005 811 Sk ako o colnom dlhu. Prvostupňový colný orgán na stranách 16 a 17 svojho rozhodnutia vymenoval právne predpisy, ktoré boli použité pri vymieraní colného dlhu, vôbec však nekonkretizoval príslušné použité ustanovenia týchto právnych predpisov a nijako nevysvetlil ich aplikáciu v danej veci.

Napádané rozhodnutia colných orgánov vychádzajú z predpokladu, že v motorovom vozidle prepustenom do colného územia SR bez jeho zaradenia do príslušného colného režimu sa nachádzal etylalkohol. Ako z prvostupňového správneho rozhodnutia vyplýva, pri stanovení tohto predpokladu potrebného na určenie výšky colného dlhu správny orgán vychádzal z obsahu listov Ministerstva financií Rumunska, Generálne riaditeľstvo ciel, č. 255/F zo dňa 07.02.2001 a č. 45434/F zo dňa 11.10.2001 zaslaných colnej správe Slovenskej republiky. Colná správa Rumunska v nich ohľadne vývozu predmetného tovaru DONESTOS-CLUJ oznamuje, že uvedený produkt nie je v Rumunsku registrovaný a nie je predávaný na domácom trhu, pričom laboratórnymi analýzami vzoriek uvedeného produktu zo sudov určených na export bolo zistené, že colnotarifné zaradenie určené pre povrchové látky je nesprávne a tento produkt mal byť deklarovaný ako etylalkohol, čo preukázali aj následné analýzy konštatujúce preparát na báze rafinovaného etylalkoholu 96% vol. s minimálnou koncentráciou etylalkoholu 94,7% vol. pri teplote 20°C. Odvolací súd zistil, že v predložennom administratívnom spise sa vyššie uvedené listy rumunských colných orgánov spolu s výsledkami analýz sporného tovaru, ani ich úradné preklady, nenachádzajú. V tomto ohľade sú rozhodnutia správnych orgánov nepreskúmateľné a nemajú podklad v predložennom spisovom materiáli. Z poukazu uvedeného v odôvodnení preskúmaného prvostupňového rozhodnutia na oznámenia medzinárodnej výmeny informácií o chemickej analýze sporného tovaru nevyplýva, že by sa výsledky analýzy výslovne viazali k obsahu nákladu motorového vozidla prevážajúceho tovar, ktorý mal byť nezákonne odňatý spod colného dohľadu konaním žalobcov. Vzhľadom k tomu, že vzorky sporného tovaru neboli pri jeho prepustení do colného územia Slovenskej republiky bez zaradenia do colného režimu odobraté a podrobené analýze a tento tovar sa nikdy nenašiel, nemožno jednoznačne určiť tovar, z ktorého sa má vypočítať výška colného dlhu (cla, spotrebnej dane, DPH a dovoznej prirážky). Presnú identifikáciu a zloženie sporného, spod colného dohľadu odnímaného tovaru nepoznali žalobcovia, ale ani colný orgán rozhodnutím oznamujúci im ako dlžníkom výšku colného dlhu.

Z takto nespoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, t. j. nespoľahlivo zistených skutočností potrebných na určenie daňových povinností a cla, nemôže rozhodnutie určujúce svojim výrokom peňažné povinnosti účastníkov colného konania vychádzať. Tovar, z ktorého sa má určiť colný dlh pozostávajúci z cla, colnej prirážky a nepriamych daní, musí byť identifikovaný nezameniteľným spôsobom, aby predmet cla a zdanenia bezpochyby zodpovedal tovaru, ktorý podlieha podľa príslušných

zákonov clu a zdaneniu.

Preto sa odvolací súd nestotožňuje s tvrdením žalovaného, že pre vyvodenie zodpovednosti za colný dlh je irelevantné, či žalobcovia - dlžníci poznali presné chemické zloženie tovaru odnímaného spod colného dohľadu, keďže podľa žalovaného ich zodpovednosť za podieľanie sa na nezákonnom odňatí tovaru nezávisí od druhu a množstva tovaru, ktorý bol nezákonne odňatý.

V odôvodnení prvostupňového rozhodnutia colný úrad uzavrel, že colníci si museli byť vedomí toho, že nezaevidovaním tovaru do registra odoslaného tovaru spôsobia možnosť odňatia tovaru spod colného dohľadu. Colný úrad v závere odôvodnenia uviedol, že v danej veci je nesporné, že existujú aj ďalší dlžníci, ktorí odňali tovar colnému dohľadu a ktorí sa toho zúčastnili, pričom polícia obvinila niekoľko ďalších osôb z trestného činu, avšak týmto osobám dosiaľ vina nebola preukázaná a colné orgány nedisponujú dôkazmi oprávňujúcimi voči nim začať konanie. Z uvedeného odvolaciemu súdu vyplýva, že colné orgány majú podozrenie o odňatí tovaru spod colného dohľadu nezákonným konaním ďalších osôb, avšak sami nevykonávajú dokazovanie, ale očakávajú od orgánov činných v trestnom konaní, či im bude preukázaná vina, aby mohli aj týmto osobám ako dlžníkom rozhodnutím oznámiť colný dlh. To je však v rozpore s postupom colných orgánov pri preukazovaní zavinenia žalobcov, ktorým taktiež v čase vydania napadnutých správnych rozhodnutí, a ani dosiaľ, nebola v trestnom konaní právoplatným rozhodnutím preukázaná vina na skutkovom základe, ktorý bol taktiež podkladom pre vydanie preskúmaných rozhodnutí colnej správy.

Podľa žalobcov „ustanovenia o odňatí tovaru spod colného dohľadu nemožno ani teoreticky aplikovať na colníkov“. Hoci ide o námietku uplatnenú až po uplynutí zákonnej lehoty dvoch mesiacov od doručenia napadnutého rozhodnutia žalovaného (§ 250b ods. 1, § 250h ods. 1 O.s.p.), vychádzajúcej zo záverov Špeciálneho súdu vo veci sp. Zn. BB-3Tš/32/2006 zo 4.7.2007, záver o zákonnosti alebo nezákonnosti preskúmaného rozhodnutia musí vychádzať predovšetkým z toho, že ustanovenie § 198 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1996 Z. z., nepochybne nebolo primárne určené na vyvodzovanie takej zodpovednosti voči colníkom, ktorá sa nepochybne viaže k prepravcom, dodávateľom či deklarantom, t.j. k samotným realizátorom dovozu tovaru. Vyvodzovanie disciplinárnej či trestnej zodpovednosti colníkov pre neplnenie služobných povinností či zneužitie právomoci pri výkone colnej služby má svoje zákonom stanovené postupy a medze. V danom prípade sa žiadne disciplinárne konanie nevedlo a trestné konanie je v štádiu prípravného konania. Žalovaným tvrdená účasť jednotlivých žalobcov na odňatí tovaru bola podľa popisu ich konania v prvostupňovom rozhodnutí rôzna, čo žalovaný u jednotlivých žalobcov pri kvalifikácii ich konania nerozlišil (napr. je evidentný rozdiel v konaní pripisovanom žalobcovi v 1.rade a v konaní pripisovanom ostatným žalobcom). Ak colný orgán nepreukáže naplnenie všetkých znakov colného dlhu podľa § 198 ods. 1 a ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1996 Z. z. zvlášť u každej osoby zúčastnenej ako colník (čo sa v preskúmanom správnom konaní nestalo), na vzniku colného dlhu, nemožno bez ďalšieho stanoviť zodpovednosť za colný dlh colníkovi, len preto, že sa zúčastnil na prejednaní tovaru pri vstupe na územie SR a pritom postupoval nesprávne. Žalovaný nestanovil v správnom konaní jednoznačne príčinnú súvislosť medzi spôsobom konania každého zo žalobcov a odňatím tovaru spod colného dohľadu.

Konštrukcia definície určujúcej colného dlžníka v spojení s definíciou colného dlhu pri dovoze tovaru podliehajúceho clu určuje účel uvedenej normy, ktorým okrem zabezpečenia inkasa daňových a colných príjmov do štátneho rozpočtu, je potrestať osoby konajúce v rozpore so zákonom prenesením daňových a colných povinností na ne a tým docieľiť individuálnu a generálnu prevenciu za účelom odradiť, resp. zabrániť podobnému nezákonnému konaniu pri dovoze zákonom určených druhov tovaru. Takto chápaný zmysel právnej normy korešponduje s cieľmi a úlohami colnej správy, ktorými, okrem iného, sú pátranie po tovare, ktorý unikol colnému dohľadu, po osobách porušujúcich colné predpisy a spolupráca v boji proti pašovaniu.

Vzhľadom aj na represívny a preventívny účel uvedenej právnej normy, hoci táto nie je upravená v colnom zákone ako priestupok alebo colný delikt, spôsob určenia colného dlhu ako i jeho dlžníka, má pôsobiť ako finančná sankcia, trest pre osoby odlišné od zákonom výslovne taxatívne a explicitne

určených osôb povinných platiť predmetné fiškálne povinnosti. Tu je už na mieste konštatovanie, že sa k administratívne charakteru uvedenej normy, určujúcej daňové a colné povinnosti, v kontexte judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pre účely Dohovoru, ktorým je Slovenská republika viazaná, pridáva aj jej trestný charakter.

Európsky súd pre ľudské práva vo viacerých svojich judikátoch dospel k záveru, že akékoľvek verejnoprávne ustanovenie sankčnej povahy nie je možné posudzovať podľa ich označenia, ale podľa obsahu a účelu. Pojem „trestné obvinenie“ sa týka rozhodovania o akomkoľvek protiprávnom konaní, ktoré je postihnutelné trestom, teda nie len o postihu za súdne delikty (TČ), ale i za správne delikty fyzických aj právnických osôb (Pavel Mates a kol., Základy správneho práva trestného, Beckovy mezioborové učebnice, 2008, str.35).

Do praxe sa ustanovenia § 198 colného zákona premietajú tak, že správny orgán, colný úrad, rozhoduje, kto spôsobil vznik colného dlhu pri dovoze tovaru, teda kto nezákonným spôsobom vykonal jeho odňatie spod colného dohľadu a následkom tohto konania sa stáva dlžníkom, t. j. vinníkom a zároveň mu určuje trest spočívajúci vo vyrubení colného dlhu, pozostávajúceho okrem iného aj z daňových povinností na nepriamych daniach. V tomto ohľade, za týchto podmienok colný úrad rozhoduje o vine na nezákonnom konaní s následkom odňatia cly podliehajúceho tovaru spod colného dohľadu, ako i o ich treste za toto nezákonné konanie v podobe určenia colných a daňových povinností.

Pre porovnanie a úplnosť odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že tento proces uloženia peňažnej povinnosti vyrubením colného dlhu colníkom nemožno zrovnávať s procesom vyrubovania daňových povinností daňovými orgánmi, prípadne správcami dane (napr. obcami) zamestnancom daňovej správy v prípadoch, kedy sa títo zamestnanci sami stávajú na základe príslušných hmotnoprávných predpisov upravujúcich jednotlivé druhy daňových povinností daňovými subjektmi (napr. zamestnanec správcu dane je daňovým subjektom na dani z príjmu alebo napr. dane z nehnuteľností). Je tak z toho dôvodu, že v naznačených prípadoch sa zamestnanci správcu dane stávajú daňovými subjektmi na základe vopred predvídateľných skutočností a podmienok stanovených zákonom pre ten ktorý druh dane, avšak splnenie týchto podmienok nie je závislé na posúdení protizákonnosti ich konania, prípadne na posúdení subjektívnej stránky ich protizákonného konania orgánom, ktorý rozhoduje o vzniku a výške ich daňovej povinnosti tak, ako to je v prípade určenia colného dlhu žalobcom - colníkom podľa § 198 ods. 3 písm. b) colného zákona.

Vzhľadom k tomu, že v danej veci bolo podstatným a nevyhnutným predpokladom na vyvodenie zodpovednosti žalobcov za vzniknutý colný dlh preukázanie ich protiprávneho konania, resp. realizovanie úkonov colného dohľadu v rozpore s colným zákonom a so záväznými služobnými postupmi. Odvolací súd preto konštatuje, že také konanie žalobcov, ako colníkov, bolo v prvom rade potrebné skúmať v konaní o porušenie služobnej disciplíny (§ 43, § 44 colného zákona), s vykonaním úplného dokazovania v správnom konaní. Keďže také dokazovanie vykonané nebolo, možno sa stotožniť s právnym názorom krajského súdu, že žaloba bola dôvodná a napadnuté rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov vychádzali z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci.

K uvedenému odvolací súd pridáva konštatovanie nepreskúmateľnosti správnych rozhodnutí pre neúplnosť administratívneho spisu a nedostatok administratívnej zodpovednosti žalobcov vo vzťahu k oznámeniu im colného dlhu ako dlžníkom podľa § 198 ods. 1 a ods. 3 písm. b) v spojení s § 208 colného zákona z dôvodu absencie podmienok zaručujúcich nestranné a nezaujaté konanie o colnom dlhu žalobcov. To sú dôvody na zrušenie preskúmaných správnych rozhodnutí súdom a vrátenie veci na ďalšie konanie.

Vzhľadom na vyššie uvedené a v spojení s citovanými ustanoveniami zákonov odvolací súd dospel k záveru, že námietky žalovaného vznesené v odvolaní nie sú dôvodné, a preto rozhodol podľa § 219 ods. 1 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Nakoľko podľa § 2 ods. 1 písm. b) v spojení s § 4 ods. 1 a ods. 3 písm. a), písm. q) a § 10 ods. 1 veta

prvá zákona č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 01. januára 2012 právomoc a pôsobnosť Colného riaditeľstva Slovenskej republiky prešli na jeho právneho nástupcu, Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s ustanovením § 107 ods. 4 OSP v spojení s § 250 ods. 4 OSP koná s týmto právnym nástupcom pôvodne uvádzaného žalovaného.

Úspešným žalobcom v 2. a 3. rade patrí podľa § 250k ods. 1 OSP náhrada trov odvolacieho konania zodpovedajúca úkonu vyplývajúcejmu z obsahu súdneho spisu; 1 úkon právnej služby dňa 25.07.2012 - podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného v sume 127,16 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 4 v spojení s § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. b) a ods. 8 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „vyhláška“) + režijný paušál v sume 7,63 eur (§16 ods. 3 vyhlášky) + 20 % DPH (podľa § 18 ods. 3 vyhlášky) v sume 26,96 eur, čo spolu činí 161,75 eur. Podľa § 149 ods. 1 OSP je žalovaný povinný sumu náhrady trov odvolacieho konania zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobcu. “

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.